

3. Fake In Ukraine, they take children from families living in the war zone. 14 April 2023. <https://disinfo.detector.media/en/post/in-ukraine-they-take-children-from-families-living-in-the-war-zone>
4. Конвенція про права дитини. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_021
5. Конституція України. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
6. Сімейний кодекс України. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text>
7. Закон України «Про охорону дитинства». <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2402-14#Text>
8. Everett M. Ressler (1992). Evacuation of Children from Conflict Areas. <https://www.refworld.org/pdfid/48abd57c0.pdf>

УДК:343.211.3:355.02

Ногас Н. І.

*викладач кафедри міжнародного права та
міграційної політики,
Західноукраїнський національний
університет*

ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ ПІД ЧАС ВІЙСЬКОВОГО СТАНУ

За своєю суттю військовий стан є особливим правовим режимом, який може бути запроваджений за певних умов на території всієї України або окремих її місцевостях.

Підставами для запровадження військового стану можуть стати як збройна агресія чи загроза нападу, так і небезпека державної незалежності України, її територіальної цілісності.

І для запобігання таким загрозам відповідним органам державної влади, військовому командуванню, військовим адміністраціям та органам місцевого самоврядування під час воєнного стану надаються необхідні повноваження.

У разі правового режиму військового стану можливе також тимчасове, обумовлене загрозою обмеження конституційних права і свободи людини і громадянина, і навіть правий і законних інтересів юридичних.

Вичерпний список із зазначенням терміну дії цих обмежень, а також тимчасові обмеження прав та законних інтересів юридичних осіб зазначаються в Указі Президента України про введення воєнного стану

В Україні цивільні права людини невідчужувані і належать людині від народження.

Громадянські права необхідні людині для охорони її життя, свободи, гідності, приватного життя і не пов'язані безпосередньо з належністю до громадянства України.

Оборона держави та захист населення при воєнному стані є пріоритетним завданням для держави.

Законодавцем закріплено вичерпний перелік громадянських права і свободи людини, які можуть бути обмежені в умовах військового стану.

Обмеження права і свободи людини у умовах воєнного стану здійснюється державою охорони життя і здоров'я громадян України, іноземних громадян, і осіб без громадянства, постійно чи тимчасово які проживають біля України.

В умовах воєнного стану допускається обмеження:

- права на недоторканність житла;
- права на свободу пересування, вибір місця перебування та проживання;
- права на свободу виїзду за межі України та права громадян України безперешкодно повернутися до України;
- права на свободу думки та слова; права на свободу пошуку, отримання, передачі, виробництва та розповсюдження інформації;
- права на проведення зборів, мітингів та демонстрацій, права брати участь у управлінні справами держави як безпосередньо, і через своїх представників;
- права на звернення до державних органів та органів місцевого самоврядування;
- права на свободу конкуренції;
- права приватної власності;
- права на свободу літературної, художньої, наукової, технічної та інших видів творчості, викладання;
- права на інтелектуальну власність;
- права на участь у культурному житті;
- права на державний захист права і свободи людини і громадянина України.

Також в умовах воєнного стану допускається обмеження права на таємницю листування, телефонних переговорів, поштових, телеграфних та інших повідомлень без необхідності отримання судового рішення. Допускається військова цензура.

Можуть обмежуватися будь-які права громадян, наприклад, право на свободу пересування – відповідно, може бути закритий виїзд з країни. Може бути заборонено пересуватися у межах міст. Може бути оголошена комендантська година.

Можуть бути ізольовані люди, які є громадянами держави, з якою йде війна, тобто ізольовані, умовно кажучи, всі українці, які зараз перебувають у Росії, а таких досить багато.

Обмеження права і свободи людини у умовах воєнного стану здійснюється державою охорони життя і здоров'я громадян України, іноземних громадян, і осіб без громадянства, постійно чи тимчасово які проживають біля України.

Дані обмеження є обов'язковими незважаючи на те, що певні законом права та свободи окремих осіб можуть бути обмежені на користь більшості.

Захист прав людини під час військового стану здійснюються до правозахисних і правоохоронних органів нашої держави на підставі Конституції та інших законів і нормативно-правових актів України, але із змінами і обмеженнями, враховуючи військовий стан.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Про введення воєнного стану в Україні. Указ Президента України № 64/2022 від 24.02.2022. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/642022-41397>

УДК 342.7

Паскар А.Л.
*к.ю.н., доцент кафедри
процесуального права
Чернівецького національного
університету імені Юрія Федьковича*

СУДОВИЙ ЗАХИСТ ПРАВ ЛЮДИНИ В НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ

Надзвичайна ситуація - це становище, яке виходить за межі звичайних або очікуваних обставин, і може вимагати негайних заходів для подолання її наслідків. На законодавчому рівні термін «надзвичайна ситуація» визначається як «обстановка на окремій території чи суб'єкті господарювання на ній або водному об'єкті, яка характеризується порушенням нормальних умов життєдіяльності населення, спричинена катастрофою, аварією, пожежею, стихійним лихом, епідемією, епізоотією, епіфітотією, застосуванням засобів ураження або іншою небезпечною подією, що призвела (може призвести) до виникнення загрози життю або здоров'ю населення, великої кількості загиблих і постраждалих, завдання значних матеріальних збитків, а також до неможливості проживання населення на такій території чи об'єкті, провадження на ній господарської діяльності» [1, ст. 2]. Надзвичайні ситуації можуть мати серйозні наслідки для громадської безпеки, здоров'я, добробуту та економіки, і вимагають швидкої реакції та координації з боку відповідних владних органів, рятувальних служб та громадськості. У таких ситуаціях дотримання та захист прав людини є важливим аспектом реагування на надзвичайні події, а забезпечення доступу до судового захисту у разі їх порушення набуває особливо вагомого значення.

Останніми роками Україна зазнала негативного впливу пандемії коронавірусу, яка була оголошена 11 березня 2020 року Всесвітньою організацією охорони здоров'я. 24 лютого 2023 року на всій території було запроваджено надзвичайний стан. У цей же день із 05 години 30 хвилин, у зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України Указом Президента України на всій території нашої держави введено воєнний стан, який триває і сьогодні. Вперше рішення щодо запровадження воєнного стану у десяти областях України було прийнято ще 26 листопада 2018 року у зв'язку з актом збройної агресії Російської Федерації у районі Керченської протоки проти кораблів Військово-Морських Сил Збройних Сил України та наявною загрозою широкомасштабного вторгнення в Україну збройних сил Російської Федерації. З правової точки зору надзвичайний стан та правовий